

dende Regjeringen, naar Loven foreligger vedtaget ved begge Thingenes Beslutning, da at foretage, hvad den maatte ansee at kunne forsvare for sig selv og os Andre (Hør!).

Wiedemann: Ligesom det er saa almindeligt bekiendt, at det ikke alene er i høieste Grad ønskeligt, men tillige nødvendigt ved Udviklingen af vore landøkonomiske og politiske Forhold, at Fæstevæsenet heri Landet snarest muligt forsvinder og giver Plads for Selveieendom, saa almindeligt erkjendt, siger jeg, at den, som nærer en modsat Anskuelse, i Sandhed maatte høre til de meget stærke Aander; dersom han vilde driste sig til offentligt at udtale denne sin Anskuelse, saaledes er det næsten ogsaa ligesaa almindeligt erkjendt, at det er det Duffeligste og for selve Sagen meest Gældbringende, at denne Overgang, saavidt see kan, fremmes ved frivillige Overeenskomster. Naar det nu imidlertid erkjendes, Meningerne herom ere naturligtviis meget deelte, selv efter de seneste af den høitagtede Indenrigsminister i denne Henseende meddeelte statistiske Oplysninger, men dog af Mange erkjendes, at Sagen paa denne Maade her langt fra ikke gaaer frem med saa hurtige Skridt, som man kunde ønske, og som Sagens Vigtighed synes at fordrø, og man derfor har troet at burde fremme den ved Lovens Understøttelse — det er jo et Lovforslag i denne Retning, der her foreligger — og man da kalder en saadan Lov en Tvangslov, da skulde jeg meget ønske, at den tillegnede sig dette Navn, ikke blot fordi den til en vis bestemt Tid fremtræder directe tvingende Godeieren til, naar Fæstebonden affordrer det, at overlade ham Gaarden til Selveieendom, men ogsaa, og endnu mere, fordi den i sin hele Aand og alle sine enkelte Bestemmelser virkede og tilskyndede

saa kraftigen til frivillige Overeenskomster, at man næsten kunde kalde det tvingende. Det er vel sandt, som ogsaa er fremhævet af flere Talere, at det foreliggende Lovudkast ingenlunde udelukker frivillig Overeenskomst, men endog saa udtrykkelig bestemmer, at der skal være anstillet Forsøg i den Retning, førend Bonden har Ret til at fordrø sig Gaarden overdragen til Selveieendom, men det er dog ikke den sande Frivillighed, der først indtræder til den Tid, da Tvingen strax, naar ikke hermed Overeenskomst kan tilveiebringes, gjør sig gældende. Efter min Mening er der kun Frivillighed, saalange som Tvang ikke staaer i Baggrunden, og til saadan Frivillighed, til saadanne frivillige Overeenskomster maa jeg tilstaae, at det var mit høieste Duffe, at Loven af al Kraft kunde virke. Hertil vil der fordrø, at ingen af de Paa-gældende seer sig fortrinlig favoriseret ved at udsætte Afsløsningen til den Tid, Loven træder i Kraft, men at der efter den modneste Overveelse, efter bedste Skjønne, efter den gældende Lovs Bestemmelser stiftes saaledes mellem begge Parter, at det er indlysende, at der her ved i Almindelighed ikke gives nogen af dem nogen særlig Begunstigelse, istedetfor at indlade sig paa frivillige Overeenskomster, og derhos at der gives en passende Tid for Loven til saaledes at virke indirecte, om jeg saa maa kalde det, førend den fremtræder med sin directe Tvang. Jeg anseer, foreløbigt bemærket, den i saa Henseende i Lovudkastet givne Tidsfrist at være for kort; dette maa jeg da formene, at Thinget ret alvorligt maa have for Øie ved Dmarbejdelsen, om Saadant i saa Henseende skulde findes fornødent, og Bedtægelsen af denne Lov.